

Наша Зоря

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. ||| Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

„Natur und Kultur“.

(До проблеми пролону атеїстичного світогляду інтелігенції)

Сего року припадає 25-літня річниця оснування німецькими католиками-інтелігентами наукового місячника п. з. „Natur und Kultur“, органу Союзу тої самої назви.

Що се нас обходить? Се нас дуже обходить з отсих причин: Наша Галичина й Буковина були до війни духовим запіллям і захолустям німецької культури, подібно як Велика Україна російської, так само як кожда колоніальна країна супроти своєї пані-метрополії.

Сучасне нам покоління української інтелігенції в сім краю, котре провадило нарід в часі великої війни і котре ще тепер „при кермі справ“ — виховане під впливом німецької культури. А в тій культурі літ тому 25 атеїстична струя стояла найвище. І якраз тоді, коли та розкладова струя заливала всі університети і школи, майже всю пресу та публічне життя, — групка німецьких католиків, світських інтелігентів під проводом д-ра Франца Феллера (Völler) оснувала невеличкий журнал „Натура і Культура“. Той журнал до сегодня невеликий, має переломове значіння для світогляду німецької інтелігенції як осередний пункт, в котрім зачали збиратися й виховуватися католицькі учені, головно природники (натуралісти). А не була се легка справа! Як подає скромна ювілейна передовиця згаданого органу, не було кого збирати! Просто — не було ні натуралістично ні філософично образованих католицьких учених та письменників, котрі могли б відважитися виступити до публічної боротьби проти матеріалізму й дарвінізму з якимсь виглядом на успіх. В науці, в філософії, в письменстві й публіцистиці розпановився був цілковито тип атеїстичних зарозуміліців, котрі своїми перами геть „викреслили“ Бога зі всесвіта, а на Його місце як пра-причину всего ставили якусь „пра-мраку“. Про ту мрачну видумку „пра-мраку“ ніхто з тих „провідників ума“ не міг абсолютно нічого сказати, але всі ще гордилися повним незнанням того, в імя чого валили науку про Бога, заспокоюючи суспільність фразою: *Ignoramus et ignorabimus*. А якраз вони не повинні були говорити *et ignorabimus* коли виступали з кличем, що можна полягати тільки на тім, що дасться „науково“ пізнати.

Серед таких тяжких обставин розпочав д-р Феллер свій тернистий шлях праці, висміваний, ігнорований, прозиваний „божевільним“, „гіпокритом“ і т. п. Однак помалу при його великим завзяттю удалося йому позискати й виробити собі групочку прихильників, котра почала рости.

А потому на німецьку суспільність, замрачену атеїстами, впала страшна кара Божя: велика програна війна. „Блискуча святиня безбожного ідола сили з гуком трісла й розлетілася, а мільони очей, колись задурманених блиском ідола,

глянули тверезо в темряву часу. З тої темряви показалося виразно нове пізнання старої правди — про Бога“.

Матеріалізм збанкрутував основно: пра-причини світа не знайдено ні в „безмежній“ пра-мраці, ні в теорії про маленькі атоми — всі гіпотези розплилися в ніщо.

Тоді почало щораз більше свитати в людських головах і зацвили науки, оперті на католицьким світогляді, на глибокій вірі в Бога. Так скінчилися страшні часи пустки й безнадійности матеріалізму, а світ в умі інтелігенції знов набрав сенсу й Божого духа.

Тепер на всіх областях стислих наук працюють уже з великим успіхом віруючі учені й філософи. І як прикрий сон минулася над умами абсолютна власть матеріалістичного світогляду.

Так виглядають тепер культурні верхи великої німецької нації.

А в нашій Галичині, в тім б. німецькім „Гінтерлянді“ й „Беренлянді“ ще блукають отарами так українські, як і польські та жидівські інтелігенти, котрі вірять даліше у „пра-мраку“ та в неживий „атом“ матерії, з котрого буцїмто міг і мав „повстати“ цілий всесвіт і навіть людство зі всею своєю глибиною думок і культур.

Чисельно ще більшї стада таких віруючих у своє походження від малп інтелігентів товчуться тепер по б. нещасній Росії й В. Україні, котра свою матеріалістичну „науку“ черпала посередно, через Росію, але також головно з Німеччини. Там матеріалістичний світогляд довів людську думку з її гордості до такого упокорення, що взагалі не вільно проголошувати в ніякій школі ніякої іншої думки навіть у формі гіпотези, ніж та, яку диктує большевицька казна, в котрій рішають типові півінтелігенти. Але все те насильство над умом і серцем людини скінчиться так, як воно вже раз скінчилося в т. зв. Великій Революції, котра зовсім подібно воювала проти Церкви і її науки: сегодня вже ніхто не знає й імени тої жінки, котру французька революція висаджувала на вітарщоби зневажити Церкву Божу — а та Церква стоїть і відроджується і росте та кріпшає. Так буде й по сучаснім нам замраченню.

А чим більше інтелігенція якогось народу у своїй гордості і нерозумі спізниться в повороті до Бога, до Церкви, — тим більше безцінного й безуспішного горя стягне на себе і на свій нарід, який вона гіршить і псує.

Чи Ви вже передумали се?

Наша суспільність скоро може дїждатися українського католицького дневника, коли священники і поважні міряне не одинцем, але зорганізованим способом заявлять у ліпших фірмах всіх галицьких міст, що будуть даліше постійно в них купувати, коли ті будуть давати свої постійні річні аванси до „Нової Зорі“. Тоді наш орган буде поставлений на європейську, столичну стопу і передплата його може бути дуже низька. До сего треба тільки Вашої ініціативи й постанови: не змагати до сього одинцем, тільки групами, але змагати витрезало.

Католики й вибори.

В поважному католицькому, науковому місячнику „Пшегльонд Повшехни“ (січень 1928) помістив кс. Ян Урбан Т. І. статтю п. н. „Справи Церкви“ (Обовязок католицьких совістей супроти недалеких виборів).

Для нас, Українців-католиків цікаво і важно знати погляди наших сусідів на актуальну справу виборів. Можемо сим тим більше інтересуватися, що автор, якого реферуємо, пише свої замітки на основі студій про становище католиків Німців, Бельгійців і т. д.

„В країнах із парламентарним уладом — зачинає автор, — коли тільки надходять вибори до законодавчих палат, стає перед совістю католиків обовязок підпомогти своїми голосами цих людей і ці партії, що обіцяють стояти на сторожі віри і прав Церкви та вести політику в дусі наказів християнської етики. Цей обовязок легко виповнити там, де є сильні, карні й випробовані партії зі скристалізованим католицьким пересвідченням як пр. „Центрум“ у Німеччині, або Католицька Партія в Бельгії. Та трудніший цей обовязок там, де з якихнебудь причин годі утворити такі скристалізовані католицькі партії, де люде не вміють лучитися на основі виразних ідеологій, що беруть під увагу також своє відношення до релігійних правил, але розбиваються на гуртки по іншим, дочасним критеріям, або тільки по взаєминам до осіб провідників (на-тяк на марш. Пілсудського. — Ред.), що ввіли в оцей чи в інший спосіб за-певнити собі якусь постійну клієнтелю. Ці труднощі зростають іще куди більше в системі голосування не на поодиноких кандидатів, тільки на листи, що їх виставляють партії, коли ці партії не мають виразного релігійного обличчя і на свої листи побіч католиків, кладуть і людей для Католицької віри й Церкви непевних і підозрілих. Тоді може бути таке, що католики змушені віддати голоси на листи, з котрих вони не вповні вдоволені. А голосувати каже їм католицька совість, бо неголосуванням помагалиб партіям ворожим Церкві. Так пр. французькі католики там, де не можуть вибрати послів щирих католиків, голосують часто на людей далеких від католицьких вимог, та менше ворожих Церкві, щоб тільки не допустити до перемоги крайних ворогів Церкви. Відсіля висновок, що віддання католицьких голосів на таку чи іншу листу не все є солідаризуванням із цілими політичними програмами даних партій.

Як бачимо, автор ставить справу так: Коли є можливість вибрати щирих католиків, то католицька совість велить голосувати тільки на католицьку листу. Колиж цієї можливости нема, тоді треба вибирати з двох лих менше лих.

Даліше переходить автор до зясування відносин серед польських народніх мас.

В справі часопису „Український Голос“.

Ч. 1/орд. Часопис тижневик „Український Голос“, видаваний в Перемишлі, знавший зі своєю погубою і нападливою писаниною проти авторитету Єпископів в нашій Церкві, а ще більше в формованню ворожої опінії серед загалу нашої суспільности проти католицької Церкви. Сей часопис тим більше шкідливий і небезпечний, що анонсує себе як оборонця Церкви. Треба дуже боліти, що сего рода часопис читаний загалом духовенства і по читальнях. У нас немов вроджений інстинкт, межуючий майже з рабською некультурністю, цікавиться і чути певне вдоволення, коли прилюдно похваляється авторитет Церкви, коли грязною обкидається ієрархію церковну. Бо інакше не можна собі пояснити, чому сего рода часопис якраз такою некультурною писаниною зискує на рекламі і читачах.

А вже до самого верхка своєї погубної роботи дійшов часопис „Український Голос“, коли оголосив свій додаток з дня 4. грудня 1927 до ч. 49, — в котрім подав до прилюдного відома жалобу, написану до св. Столиці в Римі проти Преосвященого Єпископа Йосафа Коніловського, подаючи при тім свою критику і становище зглядом рішення св. Столиці в справі тої жалоби. Сею справою злишно тут зацікавився, бо св. Столиця Апостольська вже видала свій суд в тій справі, не можна однак позбутися того вражіння, яке робить ся жалоба на кожного без упереження читача. Жалоба ся, то випливає якогось лютостого завзяття, не лицюючого вже не християнськї етиці, а навіть загально природній. Не можна з дива вийти, як могли люди інтелігентні підписувати ту жалобу, хіба самі не знали, що підписували. Зміст сеї жалоби виглядає немов на диктат Столиці Апостольськї, щоб усунути Єпископа з владичого престода. Коли однак св. Конгрегація Східна сю жалобу осудила і відкинула, то часопис „Український Голос“ посунувся до того степеня зухвальства, що поведіння св. Конгрегації назвав методом прировнюванню у большевиків. Тут уже всьо устає!

Маючи це всьо на увазі, треба як певне прийняти, що кожний, хто має совість і надприродну віру, той з обуренням відкине від себе сей часопис і уже всіх можливих способів, щоб паралізу-

вати його злочинний вплив для катол. Церкви й українського народу. З тої причини також Еп. Ординаріат осужуючи рішучо і як найстрогийше розкладову роботу часопису „Український Голос“, є певний, що Всеч. Духовенство не тільки само відкине сей часопис, але також уживе всіх можливих способів, щоб так вірні з осіб, як і по читальнях його не читали.

Від Еп. Ординаріату. — Станиславів, дня 10. січня 1928.

(„Віст. Стан. Еп.“ ч. 1.—III).

Конкордат Ап. Столиці з Литвою.

Катол. Пресов. Агенція (КАП) принесла телеграму з Ковна, що уряд Вальдемераса приступив до виконання конкордату між Апост. Столицею і Литвою, який заключено і ратифіковано в грудні м. р. Св. Отцем і литовською радою міністрів. Унормовано отже в першу чергу справу навчання релігії у всіх державних школах на Литві і приступлено до опрацювання закону про ревідикацію церковних дібр. „Взагалі“ — зазначає КАП — „треба підкреслити, що прихильність литовського уряду в високім степені улегшує виконання конкордату“.

Як бачимо, катол. Церква на Литві зазнає щирої опіки від держави. По доглядітим утиску московського самодержавія добула кат. Литва через конкордат трітку основу для розбудови своєю церковного, релігійного й культурного життя.

Слід зазначити, що основи литовського конкордату схожі з основними ідеями польського. Литва бажачучи бути вповні катол. державою виказала більше доброї волі ніж Польща у сформулюванні поодиноких точок конкордату. Се відноситься передовсім до артикулів 21 і 25, в котрих говориться про права національних меншин у Церкві та про справу „катол. акції“. Арт. 21 литовського конкордату постановляє ясно: „Єпископи обовязані вважати, щоб релігійні потреби всіх вірних були задоволені лісіла постанов Церкві в їх матірній мові“.

Щодо катол. акції (арт. 25) то державя „запевняє всім стоваришенням, які мають релігійні цілі і співробітничать в катол. акції та через те підлягають церковному авторитету — повну свободу організації й діяльности“.

Католицька Церква, польський уряд і польські партії.

У частинно зреферованій висше статті кс. Яна Урбана Т. І. п. н. „Справи Церкви“ автор характеризує дальше масу польських виборців. Він каже, що серед поляків замало є свідомого, консеквентного католицизму. Але й польський радикалізм доволі слабкий. (Не те в час, українці! — Ред. „Н. Зорі“). На загаль поляки ні горячі, ні холодні, радше літенті. І тому навіть маси віруючих і практикуючих виборців (головно селянство і робітництво) віддають голоси ворогам Церкви, бо ці обіцяють їм матеріальні користи, коли їх виберуть.

Менери рад. і соц. партій, крім комуністів, доволі обережні в киданні проти-релігійних кличів у виборчїм часі. Вони, хоч ворожо відносяться до віри й Церкви, годяться тоді, що воюють „тільки з клерикалізмом“. Маса не розбирається в тім, що це таке цей „страшний клерикалізм“ і дають голоси радикальним агітаторам, що потім по виборі, покинувшись на „волю своїх виборців“, домагаються усунення науки релігії зі шкіл, розбивання подруж, а то й у всім поборюють Церкву.

Тому, що польські виборці маси релігійно неосвідомлені, треба — каже автор — щоб на кожній вічу і зборах виборців селян, чи робітників хтось сміливий считав кандидата про відношення його й його партії до Церкви та до її науки. Треба жадати, щоб кандидат прирік, що не поборюватиме ніякої католицької догми, не підірватиме сектанства, не виступатиме проти навчання релігії в школі, не буде голосувати за розводи й цивільними вінчаннями. Треба домагатися ясної відповіді на ці всі питання.

Дальше характеризує автор ці партії, що заявляють, що вони стоять на „католицькому ґрунті“.

І тут треба спитати, як вони розуміють цей „католицький ґрунт“, чи їх погляди не противляється часом якомусь правду християнської етиці, не наслідують приміром правила справедливости і в відношенні до інших суспільних клас, або інших народностей у державі. Буває, що деякі суспільні чи політичні питання, що їх розв'язку слід підпорядкувати вимогам католицької етиці, усувається згід супрематції етичних критерій, начеб релігії немала там ніщо до говорення. Походить це з переросту націоналі-

За тиї католицького щоденника.

„Осерваторе Романо“ обговорюючи характер нинішної італійської катол. преси, висказує ряд уваг про те, який повинен бути катол. щоденник:

„На питання, чи катол. часопис повинен служити лиш „інформованню“ про випадки, чи також їх „освітлюванню“ — ріжно відповідають; коли катол. преса має виповнити особливше завдання, то вибір між ними двома типами часописів не буде важкий. На жаль, багато людей думає, що катол. щоденник повинен бути подібний до інших часописів. Сей погляд ворожого табору. Але й катол. преса своїм зацікавленням охоплює всі ділянки життя; хроніка випадків, актуальні проблеми, мистецтво й наука, політика й економія, все це належить до її компетенції, бо католицизм у кожній такій справі має щось сказати, в кожнім випадку має свою розв'язку втруди. А прецінь особлившим завданням журналістики є пояснити всякі проблеми, подати їх розв'язку, освітлюючи їх і напроваджувати людей на дорогу властивих переконань. Тільки в такий спосіб виповнить катол. щоденник свою місію. Не менше є єпископам.“

Автор кінчить свою статтю твердженням, що теперішні вибори й єпископське послання ствляють перед совістю поляків-католиків важкі проблеми. Їх не розв'язується дотеперішніми методами. До їх розв'язки треба освічення умів повністю католицького світла й переродження серць у християнській любові народу й рідної країни.

Михайло Хамула
Львів, площа Трибунальська 1.
тел. 42-84
порука великий вибір
КИЛИМІВ ГЛИНЯНСЬКИХ
74 Уважайте на адресу! 8-10

ше важна річ се повідомлювання своїх читачів про події в катол. світі, інформовання їх про біжучі справи Церкви, підкреслювання і освітлювання суспільних і ідеологічних проблемів, одним словом старання, щоб катол. преса була відбиттям життя Церкви, її розвитку й побіди, та її відношення до тих народів, що покинувши Правду, нестримно котяться до упадку. Що не міститься в сих рамках, се властиво не належить до завдань катол. часопису і може бути лиш його дотворядним, лиш переходовим завданням.“

Наводимо ці характеристичні замітки провідного катол. органу в тій цілі, щоб й наш читач зрозумів велику вагу завдань катол. преси і її прямо великанське значіння для справ Церкви. Як бачимо з наведених завдаг, правдиво пресою є тільки щоденник, бо одиноко він в силі вивязатися зі завдань сучасної журналістики. Чи Ви, Читачу, причинилися вже чим до збудування у нас нової кріпости: укр. кат. дньовника?

НОВІ ДОСЛІДИ НАД ПЕРУНОМ.

Показується, на основи нових дослідів, що хибний був дотеперішній погляд учених, немовби перун був особливо часто в високі дерева й будівлі. В тій справі рішає не висота предметів, але стан вохотки під ними. Коли в якійсь будинку перун бе частіше, то можна напевно сказати, що під тим будинком є підземні жерела. Для того треба все наперед перекопати, чи будівельна площа свободна від жерела. Кажуть, що перун майже ніколи не бе в ті будинки, на котрих бузьок має своє гніздо (бо він інстинктом вибирає на гніздо безпечні місця). Статистика, переведена в державі Ліппе в справі процентової скількости ударів перуна в ріжні роди дерев, виказує такі дані: у верби не стверджено зовсім ударів перуна; в тополі 1,2 проц., у смерекі 8,3 проц., в буки 9,7 проц., в сосні 13,8 проц., в дуби 63,3 проц. В Англії особливо часто бе перун у вязи (elm tree, нем. Ulme, Ruster). Здається, що скількість ударів перуна в ріжні роди дерев стоїть у звязку з глибиною коріння (Гл. „Natur und Kultur“, за січень, 1928. Адреса: München, Schellingstr. 41. Ціна 2 маркі кварталіно. Сей науковий журнал, видаваний католиками, надається особливо до шкільних бібліотек).

Повістєвий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 12 II. 1928.
ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

ЖІНКА ХАЛІФА Й ПАДИШАХА СУЛЕЙМАНА
ВЕЛИКОГО, ЗАВОЙОВНИКА І ЗАКОНОДАВЦЯ.
Українська історична повість з 16. століття.

Від непамятних часів пересувалися по степах, мов таємні хмари, ріжні завоювники, племена, орди й ватаги добичників, яких навіть з імені не знає історія. Одні другим видавали в кривавій боротьбі награбовану добичу. І щезали з нею в безвістях бездорожнього степу, паленого сонцем.

Одинокий вимок у тім хаотичнім стовковиці грабінників становили найдальші окраїни степу, надморські побережжя, передовіс Криму. У його містах держалася тріпка культура старих Греків, яка без упину боролася з диким і страшним степом, заливана раз-у-раз його мутними філіями.

В Криму в тім часі сиділа татарська влада. Сиділа як брудна, їдка, пляма на дорогоцінім, поломанім, запорошенім кдеяноді. А ту брудну пляму шарпали звідусіль до внутрішні міжусобиці, то Ногайці, то козаки, то безіменні ватаги всякої збірники, яка по добичу загаялася аж за Перекоп, у сам Крим.

Перекоп був немов тою жилою, котрою плили дві протині собі, криваві струї добичників: одна з Криму явю і в значній силі на Україну, друга з України, таємно малими але відважними ватагами — в Крим. Обі яшли мечем і огнем, обі лили кров і ширили знищення.

Перекоп був небезпечною шийкою. Тому татарський табор зі значною добичею постановив переночувати в степу

і щойно ранком наблизилися до моря, а відки через Перекоп посунути в Крим.

Татаре розложилися на нічліг. Вечір на степу був дуже гарний, хоч сам степ був мертвий. Він робив вражіння мертвого, мимо життя, яке на нім і над ним метушилося. Малі зайчики скакали оподалік. Птиці літали. Онда дрони довгим рядом летіли низько над степами. А там високо в воздуху кружляли орли і супи та багато яструбів.

Настуня дивилася на те все і завидувала кождій пичці, що може летіти, куди хоче.

II.

Ранним ранком наблизилися Татаре до Чорного Моря. Настуня ще ніколи в життю не бачила моря. Була дуже цікава, як воно виглядає.

Тут, близько Перекопу, пригадала собі, що її бабуня оповідала їй про море:

— „На морю — говорила їй — не такі риби, як у нас. А великі-великі! Вийде така риба, підпливе до берега таї усе собі співає. Ніхто не може її підслухати, бо вона все втікає. Але був такий оден, що конче хотів підслухати. Сховався за корч. А риба не бачила, підплила таї своє... А той усе собі нише з кождої співанки одно слово, аби не забути. Прийшов другий раз та вже більше засяг. Пустив потому між людей і з того співанки тепер.“

Більше Настуня нічого не знала про море. Але їй се так оживило її молоду увагу, що аж серденько живіще билося їй у груди.

Табор сунув помалу. Нараз задув приємний, холодний вітер від полудня й усіх тронув до глибини татарський охлик:

— „Денгрі! Денгрі!“

— „Море! Море!“ прошепотіли рівночасно змарнілі уста полонених. Бо море на кождого робить глибоке вражіння. все одно, чи він свободний, чи в кайданах. І тому всі оживи-

З'єднайте передплатників „Нової Зорі“!

лися, хоч іще не бачили його, тільки чули близькість того велиття.

Не довго трівало, а перед їх очима простяглася довга, рівна поверхня води в першій червоній заграви дня. Всі відітхнули так, якби тут мала кінчитися їх мука.

Незабаром побачила Настуня довгу, білу від піни, смугу морського припливу та почула його грімкий, оживляючий шум. І побігла молодими очима по безмежній живій поверхні моря — з розсікшу, в якій мстилося почування, що відкріла щось зовсім нове. В тій розкоші мстився й казковий спомин з діточих літ. Очім почала шукати чудових рыб, від яких люде переняли співанки. Але їх — не було видно. Тільки біло-груді мези літали над морем і скигли радісно до сходячого сонця.

III.

На Перекопі було тихо. Табор пересунувся через нужденне містечко Ор і знайшовся на Криму, де вперше безпечно відпочав. Здалека виділи бідні аули Кримських Татар з маюю кучерявих овець на пасовисках. Зі струнких веж деревляних мошей муеззینی кричали свої молитви. Помолилася й Настуня до Бога свого, що терпів на хресті.

Вже на другий день почали в табор приходити громади купців у ріжних одягах татарських, турецьких, грецьких, єврейських, арабських, італійських. Були між ними старі й молоді й середнього віку люде, поважні й веселі. Вони низько кланялися татарським начальникам і просили дозволу, оглянути привезений „живий товар“.

Татарська сторожа опроваджувала їх поміж рядами засоромлених жінок і дівчат, котрі розуміли, що оглядають їх на продаж.

Властивий поділ добичи ще не був переведений. Але купці вже тепер хотіли оглянути її, щоб слідити за тими жінками й дівчатками, котрі їм особливо припадут до вподоби.

IV. У КРИМУ.

„Взріла корчі все зелені
В синих горах Криму,
Полонини Чатирдагу —
Мов квітки килиму“...

I.

— „Відкрій свої очі й дивися. Бо що побачиш тепер, того вже ніколи не узриш!“

Сими словами корану відізвався старий Турок, купець Ібрагім до свого вірменського спілняка в місті Бахчисараю, привівши до нього щойно куплену невольницю.

Старий Вірменин подивився на свіжий товар і його очі весело блиснули.

— „Ва, ва,*“ сказав по хвилі, скривившись. „Ти певно заплатив тільки, що за ті гроші можна купити дїм у Каффі, в самій пристані!“

— „О, заплатив я багато,“ сказав Ібрагім. „Але варт!“

— „Що варт? Як варт? Чому варт? Що на ній єсть? Ледви на ногах стоїть! Кому її продамо? Я гадав, що ти купиш бодай три або чотири здорові дівки за ті гроші, які ти взяв!“

— „Слухай!“ відповів спокійно старий Ібрагім, відкриваючи верхній одяг і руки молодій дівчини, що вся запланіла від сорому. — „Ти подивися тільки! Вона така гарна, що я раджу як найкраще вивести її з Бахчисараю до Каффи. Там у гурті лекше її укріємо до слухного часу. Бо тут забере нам її котрий небудь зі синів Могаммед-Гірея а заплатить тільки, що й плюнути не варт!“

— „За неї ніхто багато не заплатить! Вона хора!“

***)** Вірменський охлик. (Дальше буде.)

ОГЛЯД ЧАСОПИСІВ

Телепатія і геніяльність в часі виборів. Є у нас люде, котрі знають, що думає і чого не думає д-р Загайкевич! Се не легка річ, знати таке! А прецінь в органи партії праці, котрий називається також „Праця“, в 7. ч. на 4. ст. появилсь допис п. з. „Правда про віче в Добромилі“, а в тім допису читаємо таке:

„На великій салі Н. Дому людей, що помістяться годі... Промовців було що не сила. Перший д-р Загайкевич розпанився за хлопську біду, за парцеляцію, за школу, але розуміється, що це тільки облуда, бо його одномуці і не думають віддати селянам землю без викупу...“

Відколи п. д-р Загайкевич підписав відому „жалобу“ проти Преосв. Йосафата, ми також не знаємо, чи д-р Загайкевич і його одномуці думають над тим, що роблять. Аде робити комусь закид з того, що „не думає“ роздавати землю без викупу — се вже дійсна затрата вської думки. Таж навіть більшовики ніякої землі без викупу нікому не дали, тільки або забрали на державу, або стягають за неї такі податки від селянина, що на нім аж шкіра тріщить. А далі довідуємося з тойж „Праці“, який погляд мають її однуці на завдання посла.

„Проти него (т. є. Загайкевича) промовляв проф. Гонтарський і вказав на шкідливу діяльність таких панів... пан Гонтарський вказав на задачу посла, котра повинна бути в першій мірі на селі, а не кувати для нас закони...“

З того виходило, що якби так партії „Праці“ удалося вибрати своїх кандидатів, то пр. її кандидат В. Будзинювський не поїде до Варшави, тільки перенесеться на село і там „буде думати“, як роздати землю без викупу. Пожиємо, то побачимо, як то буде виглядати. А покищо маємо прекрасну виставу зразків демагогії. Та на вський випадок добре булоб, якби п. проф. Гонтарський свій проект, що послі з хвилею вибору мають перенестися на села, іслав усім парламентам Європи. Коли приймають той проект, то попере посли зискають на здоровлю, а по друге перемиські інтелігенти зискають на славі, що мають таку геніяльну голову як п. проф. Гонтарського. І всьо буде добре.

Демагогія червоних „ребя“ „Сель-роб“ орган б. молодих москвофілів в ч. 16. п. з. „УНДО банкротує до кінця“ дає знаменитий зразок демагогії. Ось дещо для прикладу:

КУПОНИ НА СУКНИ БЛЮЗКИ СТОЛОВІ ГАРНИТУРИ ХУСТИНКИ до НОСА ПЛЕДИ
поруцає фірма АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! 86 8—15

„Маси мають неабияке і то дарове вилвище. Всі круті, які ськ-так скривали свою панську шкіру під відповідно пристосовану шерстю, тепер починають лияти. І спід споду вилазять панська (!) ненажерливість і буржуазське льякаїство... УНДО не знає, на яку ногу стати... Виставляє се останню гармату: а дивіть, ми навіть селян ставимо на послі! Є, дійсно є пару глитаїв (!), бо дежиб рушиться цюлови без льямполіза, а панові без чурі. Та все таки тих сьрачків небагато і то гаптовані!“

Кінчить писати так: „А деж поділась сказка о непримиримости й ориентації на власні сили? Виходить: „непримиримість“... доки дечого не набавлять, і „оріентація на власні сили“ але — в варшавських передпоках.“

Дійсно не знати, що тут подивляти! Чи лайку на чесних селян, котрі займаються публичними справами, як уміють (я котрих за те панички з „Сель-роба“ прозивають „глитаями“), — чи крик про „льокаїство“ у тих, котрі з діла-прадіда були і є льокаями, наперед у чужого „православного царя“, а потім вже в російських жидів-більшовиків.

Демагогія плодить демагогію і то — що раз гіршу.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ (стоматолог)
Д-р мед. Верта ШИМАЛІСЬ
абс. денстист. клініки Університету
Львів, вул. Академічна 24.
Тел. 26-58.
ордирує в недугах зубів та устної ями.
— Технічно-дентистична робітня. —
102 Для незаможних полєкші. 6-15

ДОПИСИ.

Голос селянина з Кудриньч над Збручем. На загальних зборах Тов. „Просвіта“ виголосив знамену промову делегат Мельницької філії Просвіти, селянин п. Василь Костяник з Кудриньч над Збручем. Зміст тої промови ми шойно тепер одержали й містимо її, бо вона знаменна.

„Кожде просвітне товариство повинно мати на оці для кого воно призначене. — Як що товариство піде проти почувань і потреб народу, то не здобуде ніколи його довіри — не вспе його одушевити а тим самими і не осягне своїх цілей і не зможе розвиватись і лише тоді коли має піддержку зовні від когось може довше або коротше жити. Доказом сего нби освітний рух для селянських мас на Великій Україні під теперішню хвилю. Для поширення там селянсько-робітничої просвіти серед широких селянських мас — оснувала „Радвада“ селянські будинки т. зв. „Сельбуді“. Привязує до них велику вагу. Радвада виниовує їх, треба признати, як найкраще — подібала, щоби скрізь по селах і містах мали як найкращі поміщення — видає безліч книжок і часописей і спитує ними даром „Сельбуді“. Удержує для них хмари ріжних урядовців як „політруків“ (політичних руководителів), „слъжковів“ (сільських кореспондентів), інструкторів, учителів та інших агітаторів, що часто приїжджають до „Сельбудів“ — урядують „митинги“, лекції, виклади — і т. д.

І що з того всього? Ми знад границі бачимо, що просторі будинки „Сельбудів“ стоять пустою, мало хто зі селян до них заглядає. Чуюмо від сусідів і знакомих, що з нараженням життя перекрадаються до нас за марфою, що стоси книжок і часописів стоять там не порозтинані, порохом припорошені, митинги і виклади всім остогидли. До „Сельбудів“ селяне не горнуться, але озминають їх. Чому?

Лиш тому, що Радвада пішла проти національних і релігійних почувань селянських мас українського народу. Радвада стала ширити просвіту т. зв. „селянсько-робітничо“, інтернаціональну і протирелігійну, безбожну — а український селянин такої просвіти не хоче, її попросту боїть і від неї втікає, бо прочуває, що заведе його до цілковитої руїни.

Тимто, коли селяне перечитали у часописах, що й у нас деякі непрочені опікуну селянства, хочуть наше Товариство обдарувати просвітою „селянсько-робітничою“ занепокоїлися, щоб наша „Просвіта“ не зійшла на радянська „Сельбуду“. Тому я селянин іменем тих, що мене тут вислали, заявляю: Ми селяне не хочемо жадної селянсько-робітничої просвіти у нашій „Просвіті“, бо вже знаємо, що се значить. Ми хочемо щоб наша „Просвіта“ була все щиро українська і правдиво християнська.“

архiep. Петра з 1245 р. дуже мало кого интересовало.

Говорячи про те зерело, треба пам'ятати про дві річі: саме оповідане про Татар, записане з уст архієпископа, чи може передане з його писаного оргіналу, та додані до того оповідання поясненя англійських хроністів.

Рамки отсього нарису за тією, щоб дати тут аналізу, хочби поверхонну, самого оповідання Петра про Татар. Таку спробу, першу в історіографії, зробив я в головній студії й дійшов до висновку, що інформатор Собору мусів бути людиною поважною, досвідною, скромною і правдомовною; се останне не лише в суб'єктивному розуміню, а й в об'єктивному: він повідомляв папу про правдиві річі, як їх сам видів або про них чув, і подавав їх докладніше, повніше й оргінальніше ніж усі попередні інформатори Європи про татарські справи. І якщо Петрові відомости були пізніше забуті, то причина сьому в тім, що скоро по них появилсь і поширился у світі знамениті твори про Монголію, що їх писали католицькі місіонарі в роді Плаано-Карпіні, Сен-Кантена і Рубрука. При їхніх працях розмірно скромні відомости руського архієпископа мусіли полишитися в тіні, разом з іменем їх автора.

Згадана аналіза показала також, що з Петрового оповідання пробивається віра в відпорність католицького світа супроти азієвських наблідників і в необхідність здобути його підмогу для Руси. Вкінці дійшов я там до ствердження, що між Петровим оповіданням і записками. наших літописів про Татар є деякі спільні риси і що вони дозволяють догадуватися, що біля того часу на Руси мусів бути якийсь подібний твір про Татар,

одначе згодом загинув в історичній хуртовині. І взагалі, докладніший розбір оповідання не поляшає жадного сумніву, що архієп. Петро витшов з Руси і що про татарські справи був краще поінформований від усіх тогочасних земляків-письменників.

Ще даліше від самого оповідання ведуть нас додані на вступі до нього поясненя англійських літописців, узяті без сумніву від очевидців, себто тих, що мали нагоду зйтися з руським архієпископом (самих авторів хронік на соборі не було). У хроніці Маттея Парського читаємо під р. 1244:

„Et dum haec fatalis alea mundi revolvisset, quidam archiepiscopus de Russia, Petrus nomine, vir, ut aestimari potuit, honestus, spiritualis et fide dignus, a Tartaris exterminatus, ut ab archiepiscopatū suo, imo ab ipso regno fugiens et effugatus, ad partes se transtulit Cisalpinas. consilium et auxilium et de sua tribulatione consolationem adepturus, si sibi, dante Deo, Ecclesiam Romanam et principum clemens forte gratis subveniret“.

Натомість відповідний вступ у буртонський хроніці, тут під р. 1245, такий:

„Inter caeteros mundi praelatos venit ad concilium apud Lugdunum archiepiscopus Ruthenus, nomine Petrus, qui, prout quidam assererent de concilio venientes, neque latinam neque graecam neque hebraicam novit linguam, et tamen per interpretem proptime coram Domino Papa exposuit evangelium. Ipse etiam seorsum vocatus, cum Domino Papa caeterisque praelatis in divinis sacris vestibus indutus, sed non eo modo quousque, divinorum assistebat celebrationi“. Д. б.

Науковий фейлетон „Нова Зоря“ з 12. II. 1928. 6 С. ТОМАШІВСЬКИЙ.

Перший уніятський митрополит України-Руси

Такий отсе образ дає досюгочасний дорібок у дослідях над руським епізодом Собору 1245 і над героям свого виступу — архієпископом Петром. (Для повноти додати хіба, що у своїм нарисі української історії (1919) я сам схилився до погляду, що Петро був мабуть владикою перемиським). Як бачимо, вислід дуже незачиний, де нема нічого певного, устійного. Особа й місія сього руського архієпископа полишилася й даліше загадкою, і в напрямі церковнім і в напрямі політичнім, а його оповідане про Татар цілком не знайшло критичного розбору. В таких обставинах усе питане стає відкритим і заслугує, щоб його назове розсідити і розв'язати.

з. ЩО ПЕРЕКАЗАЛИ АНГЛІЙСЬКІ ХРОНІСТИ ПРО ОСОБУ АРХІЄП. ПЕТРА?

Щоб ближче означити особу руського гостя на Люневькій Соборі й півняти характер його місії, мусимо виходити від головного зерела, що переказало нам сподад про сь подію. Самозрозуміла річ — скаже хто... Та справді, нема нішого виходу, як тільки почати з сього банального на око правді. Майже всі дотеперішні спроби розв'язати ту історичну загадку починалися і кінчилися нерезультатно показували до руських літописів, за іменами тогочасних архієпископів і єпископів; натомість само зерело відомости про

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Новий польський єпископ. (КАП.) „Осерват. Ром.“ приносить вістку про номінацію о. кан. Конст. Домініка на єпископа-помічника Хелмінського. О. К. Домінік уродився 1870 р., рукоположений в 1897.

Патронка місії. (КАП.) Св. Отець оголосив св. Тересу від Дитяти Ісуса Заступницею всіх катол. місій, ставлячи її таким чином побіч св. Франціска Ксаверія, Заступника місій. Це рішення спричинило просьба місійних єпископів, що поклонувалися на велику ревність Святої з Ліссіє в справі поширювання св. віри.

Кандидат на архієпископську столицю Словаччини. (КАП.) В опінії словацького громадянства найбільше даних на се, щоби стати осідком будучої архієпископії, здобуває Братислава (Прешбург). Архієпископ одержить на мешкання палату б. архієпископа Фридриха. Правдоподібно ся почесть стріне словацьк. єпископа К. Кметка.

Католицизм в Австралії. (КАП.) Після найновішої статистики в Австралії

є 1,155,469 католиків, в Новій Зеландії 164,577, разом 1,320,046. Єпископат австралійський числить 7 архієпископів, 17 єпископів, 11 апост. вікарятів і 1779 священників. У школах вчить 10,517 монахів і монахинь.

Соціалізм і християнство (КАП.) Віденський „Тагблат“ назвав о. д-р А. Візінгера притаємним соціалістом, закидаючи йому, що він підчас якогось відчиту виявив соціалістичні погляди. На це о. Візінгер, що є ігуменом в Шляйєрбаху надіслав редакції „Т.“ спростування, в котрім м. и. говорить: „Коли чується, що хтось говорить на соціалістичні теми, то сейчас думається, що всякі соціалістичні погляди походять від соціалізму, що вони соціалістичні і що їх висказує соціаліст. Навіть не прочувається, що всьо добре в соціалізмі вже віддана було суспільним добром християнізму. Так, воно було вже добром переведженим в чин, поки християнство воляло над почуваннями а сьгодні лише для того нема соціалістичної справедливости, що люде звільнюються від заповдей християнства“.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Зголошені округні виборчі листи. Ряшів (округ виборчий 47) з українських: блок національних меншостей.

Перемиські (округ виб. 48) українські листи до сойму: 1) Блок нац. меншостей, 2) Сельроб-правниця, 3) УНС, 4) УПП, 5) москвофіли. Крім цього є ще польсько-русський союз „Згода“ (?). Польських листів 5, жидівських 1.

Самбір (округ виб. 49). Усіх листів до сойму зголошено 12, з чого отсі українські: 1) Блок нац. мен., 2) сельроб-лівиця, 3) УПП, 4) УНС. Польських листів 6, жидівських 3.

Львів-місто (виб. окр. 50). Усіх листів зголошено 14 — в цему 4 українські, а саме: 1) Блок нац. меншостей, 2) сельроб-лівиця, 3) український виборчий фронт, 4) сельроб-правниця.

Львівський округ (повіт) ч. 51. До сойму зголошено загалом 15 листів, у тому 5 українських, а саме: 1) Блок нац. меншостей, 2) УПП, 3) УНС, (хлібоїди), 4) Укр. селянсько-робітнич. соц. об'єднання (?), Сельроб (правиця), 5) Сельроб-лівиця, 6) Українські хлібороби, 7) українська ліста малоземельних робітників-селян і 8) москвофіли. Польських листів зголошено 5, жидівських 2. — До сенату: 6 українських листів: 1) Блок нац. меншостей, 2) Сельроб-правниця, 3) сельроб-лівиця, 4) УНС, 5) УПП, 6) москвофіли. Польських листів 7, а жидівських 2.

Станіславів (виб. округ 53): Внесено до сойму всіх 24 листів, з чого українських: 1) Блок нац. меншостей, 2) УНС, 3) Сельроб-правниця, 4) Українська лівиця (це українсько-жидівсько-польська ліста), 5) селянсько-робітнич. об'єднання, 6) УНС, 7) москвофіли. Польських листів 4, жидівських 5. Крім цього вплинуло 7 українських, польських і жидівських листів, внесених приватними людьми.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ. Причина чутки про військ. бунт. З Москви доносять, що червоный генерал Тухачевський на домагання війська інтервеніював у справі долі Троцького. Коли Чека хотіла і його узвизнати, військ. загрозило бунтом. Тоді Тухачевському дали спокій, але ситуація

даліше напружена. Відси поголоски про бунти.

Большевицький конзуль у Львові оповістив у дзєвниках, що поширился вістка, немов би радянська влада роздала землю і з тої причини приходить до нього багато селян навіть з далеких сторін. Конзуль оповіщує отже, щоб селяне дармо не трудилися до нього, бо ніякого переселення він не провадить (чи тільки для наших нема землі в більшевій, чи також для жидів, не оповістив).

Большевічки а польсько-лит. переговори. Викон. комітет комінтерну видав відозву, котрою ззиває ком. партії всєї Європи протиставитися плянєви польсько-литовського союзу, що був би звернений проти РСР. На думку большевиків є небезпека, що Польща змусить теперішній лит. уряд до уступлення, і навіть займе Литву. Це моглоб дати гасло до збройної акції проти Радянщини.

ЛИТВА. Литовський маневр? В останніх днях появилсь в часописах вістка про те, що литовський уряд змінив своє відношення до Польщі і що небаром пічнутьсь польсько-литовські переговори в Копенгазі. Французькі політичні круги вважають це маневром Вальдемараса.

АВСТРИЯ. Загадочне арештування в Бургенлянді. Два мадярські жандарми арештували недавно на австрійській території якогось мадярського робітника і забрали його на угорський бік. В тій справі внесено інтерпелляцію в австрійським парламентам.

АНГЛІЯ. Тронева промова короля Юрія на відкритті парламента 7. II. стверджує м. ин. поправу положення в Китаю. Уряд готов заспокоїти домагання китайців, коли вони зможуть дати безпеку життя й майна британських горожан. Король заявив також, що англ. уряд прихильно відноситься до проекту роземного договору, що його проложили Зл. Держави.

ЮГОСЛАВІЯ. Димісія кабінету. 8. II. м. премієр Вукієвич вручив королеви димісію цілого кабінету. Димісія прийнята. Премієр заявив, що димісія має на цілі прояснити положення, що утворилося після недавнього уступлення демократичних міністрів.

ВСЕЧЕСНІЙШІ ОТЦІ
можуть самі скласти собі
РАДІО-АПАРАТИ
купуючи частини і поучення
956 у фірми 2—3
ДЕВ АПОЕЛЬ і С-ва
ЛьВІВ, ЛЕГІОНІВ, 1 і 3.
Полекші в сплатах.

Політичний процес 17-ки.

Десятого дня розправи суд прихилився до внеску прокуратора і свідка Джуля не узвишено за суперечність у ззнаннях, тільки списано про те протокол, котрий Джуль підписав.

11-того дня зівнавали дуже дивні свідки, покликани прокуратором. І так свідок Марія Стецюк тільки називалась так, як той свідок, що мав прийти. Свідок Т. Жуков, або варят, або удавав варяка як слушно ствердив лікар Гойнацький, заявляючи, що треба його довше обсервувати, щоби сказати, в чім він Жуков, православний з Росії, хлоп під 40 літ, на питання, кілька має літ, відповів, що „може 18“, а на питання, якої він віри, що „має всі папери влома“; шойно коли предсідатель запитав його, чи він кпнить собі зі всіх, додав, що „русскої“. Свідок В. Качор, р.-кат., ключник суспендований за смертельне побиття ввізья і засуджений на 8 міс. Свідок П. Яйко, р.-кат., засуджений на смерть за отроєння жінки (потому уласкавлений на 12 літ). Свідок Вас. Жвір, р.-кат., відсіджує своїх 2 роки за крадіж, мабуть маний. Словом — компанія і страшна і весела. Зівнання тих свідків очевидно не дуже вплинуть на хід справи. Длятого нема потреби передавати змісту тих зівнань тай нема що в них передавати.

Прокуратор того дня не мав щастя ні до свідків, ні до суддів у трибуналі, бо трибунал майже всі його внески відкинув або відложив. Публики мало.

12-того дня розправи зівнавали дозорці В. Лятавеч, Іван Андрейчук, В. Цвінар, С. Стрончек і Ян Світняк. Всі говорили про те, що обж. Даїсь хотів зісти папір при ревізії. — Свідок Марія Стецюк зівнала, що сиділа в тюрмі з обж. Яницькою і що та говорила їй, що її наречений і наречений Королюкової убили Собінського. — Адв. д-р Шухевич вносить на докладне вивиснення біографії Марії Стецюк, з котрої покажуться, що се Істеричка, хора на сифіліс, з великим нахилом до брехні, іза чого полк. польських військ Филипович видалив її з обсягу касарень. Вносить зарекувати акти суду в Перемішлї в справі злочинну свідка з § 69. к. з. і покликати на свідка польського полковника, в справі доносив Марії Стецюкової, котра мстилася за викинення її з касарень. Трибунал застеріг собі рішення в тій справі на пізніше. Потому відчитано ряд зівнань, м. и. д-ра Р. Дашкевича, з котрим працював Стефанішин у ред. „Вістей з Лугу“ та Яніни Манчак і Ольги Курцеби на обставину, що фотограф. апарат подарувала т-ву „Луг“ п-на Чижевичівна. Останній того дня зівнавав підкомісар Еміль Чеховський на менше важні обставини, як пр. на те, що Джуль сказав у слідстві, що Атаманчук, ідучи на поліцію, взяв його шапку і т. и.

Розправа триває даліше.

ФІРМА РОМАН ЗУБИК
ЛьВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поруцає
новости для Пань, сунна на мурьєскі одіяна. Англійські крепи на реверенди і папістики для
120 П. Т. Отуць. 5—20

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Топографічні назви.

Дуже важким жерелом для науки є топографічні назви. Вони з'являються найчастіше заселення даних земель. Вони часто єдиний матеріал для вирішення питання про народність племен, котрі в різних часах жили на тій чи іншій території. Вони також допомагають нам півняти давні господарські та правні відносини.

Оден приклад. Про Волохів (Ромунів) в галицьких Карпатах не згадують ні літописи, ні записки, ні інші писані жерела. А між ними, починаючи від Чорногорі, далеко на захід аж по долину Попраду стіраємо майже по крок назви хребтів, верхів, полонин, потоків як: Мінчол або Мунчел, Ардзельоуа, Грофа або Гропа, Пхуй, Кнана, Кенуа, Нягрин, Нягра, Петрош, Лядескуа або Лядескуа й ин., котрих ромунське походження не підлягає нікому сумніву. На Попрутті попадаються в сєда з ромунськими назвами, як Аврїпори і Ферескуа в Косїнцих, Бєдєдї (це Бєдєдїа, як його звав офіційно) в Сїянїнцих, сєда тепер чисто українськї, в котрих вже давно нема нікого, хто знавби або хоч розумївби ромунську мову. Також і мїсто Колозїни має назву від ромунського сїмїа = верх, горб.

Таким чином географічні назви відкривають нам факт першорядної ваги з історії мандрів народів та нашої території Пїдчєркуємо, що напр. обговоренї тут ромунськї назви зовсім не означають, немовби ми як нація були Ромунам „цїсь винї“. Коли племена, з котрих Ромунї поствали, сїдїли часом в тих околицях, тоді і не пізніше племена, з котрих повстав українськї нарїд, займали землі теперїшньої Гомунї як по Дунаї. І тільки докладна збірка та розсїдїа географічнїх назв дасть нам спробою точнїше означити області, котрї захоплювала в давнї часї яєсь міграція. Збірка та розсїдїа географічнїх назв дають нам тверду підставу до зовсім докладного визначення давнїх українськїх етнографічнїх меж. Вони поможеуть рїшити питання, чи везькї кїли, котрих нашї Лємки вєсувають чи Мєлякї в Сїловакїв аж по Попрад—се захованї в горах останок українського старого осєляннїцтва на Заходї, котре на долах узяло польонїзацію та пославаченнє, чи навпаки, се пізнїша українськєа колонїзація пустїх гірськїх просторїв. Збірка географічнїх назв дасть нам спробою відшукати не однє з затрєчанїх тепер осєлї, якї зустрічаємо в літописїх, давнїх грамотах, судовїх актах і т. п.

На велику вагу географічнїх (топографічнїх) назв вже давно звертає увагу на Заходї. Передовїе в Німеччинї, де, крім численнїх окремїх праць на сю тему, появляється навіть спеціалїзирїй журнал, присвяченїй виключно досїдкам топографічнїх назв. Се „Zeitschrift für Ortsnamenforschung“, що виходить у Мїнхенї і Берлінї (можна замовити через кнїгарню Наукового Тов. ім. Шевченка, Львів, Рїнок, ч. 10).

У нас се багате жерело не то що се зовсім не використанє, але нема навіть змоги з нього черпати! Всї урядовї вїказї мїсцевостей і вїзїсковї та кантональнї картї не припадати для сїї пїдї, бо подають топографічнї назви української території не так, як ті назви живуть в устах населєннєа, тільки в зіпсованїй та перекрученїй видї. Тому Археологїчна Комїсія Наукового Товариства іменї Шевченка у Львовї рїшила зайнятися збіркою тих назв та видати їх в окремїй публїкацїї. Для сїї пїдї вона виготовила поданїй нижче Квєстїонар, де звертається до всього українського громадянства з проською подати по змогї докладнї і вїрнї відповідї на поставленїй питання.

Всї назви (з вїзком відповідї на 1-ше і 2-ге питання) треба писати зовсім докладно так, як їх вимовляє мїсцевє населєннє, зберїгати навіть дїялектнїй виговір. Необхідно конєчно рїч зазначувати на голоїс кожної назви. Коли яку назву вимовляють або наголосують неординарно, то менше звичайну форму треба подати в скобках. Назви безумовно збирати тільки серед населєннєа той громади, до якої області назви відносяться. Нєвїрно та недобро вповнений Квєстїонар обезцїбно зібранїй матерїал і принаєсть для науки замість користї — шкоду.

Відповідї на Квєстїонар слати на адресу: Наукове Товариство ім. Шевченка у Львовї вул. Чарнєцького ч. 26.

КВЕСТІОНАР.

1. Урядова назва осєлї: політичнїй повіт (староство). 2. Чи се мїсто, мїстєчко, сєдо, присїдок? Коли присїдок, подати до котрого сєда (громади) належить. 3. а) Як нарїд називає осєлу? Подати також другїй та сємїй вїдмїнок і прїзвиєтнїкову форму сєї назви. б) Як зовуть поодинокого мешканиця осєлї і всїх разом (олїшня і мїждїня)? в) Чи осєла не має давнїше іной назви і яку? г) Чи між мешканицєа є родиннї назвєска, від котрих моглаби походити назва осєлї? д) Чи околицнї сєда не називають осєлї або її населєннєа якою шутливю або глумливю назвою? Може

ІСТОРИЧНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВАРЬ ГАЛИЧИНИ.

Ще в 1920 р. на засіданнї Історично-Фїлософїчної Секцїї Наукового Товариства ім. Шевченка у Львовї д-р М. Кордуба в просторїм рефератї предложив план видання Історично-географічного Словаря Галичнини, а в першу чергу збірку самих географічнїх назв. Секцїя признала сю справу важною та переказала її виконання Археологїчній Комїсії. Згадана Комїсія видала в сїї справї квєстїонар, нище передрукований. Як доведемося, зібрано матерїал досї з окодо 400 громад. Се вже цїнна збірка. Та в порівнєннє до нашої намїченої території, на котрій є більше ніж 3.500 громад, се ще дуже мало. Тому кожнїй, хто тільки має змогу, нехай відповість на сєй квєстїонар.

Просимо всю нашу інтелїгенцію, головно свєщеникїв і учителїв, не злегко вважити сєго заклику нашого Наукового Товариства. На вськїй питання в тих справах радо дасть відповідь Наук. Тов. ім. Шевченка.

їснують про осєду якї приказки? 4. Як називаються поодинокї частї осєлї (по мїстах, передмїстах, по сєлах т. зв. кути)? 5. Якї є окремї назви а) вулиць, б) дорїг, в) площинї та роздорїж? 6. Якї присїлки належать до сєї осєлї (громади)? 7. Як називаються а) фїльварки, б) двірськї будївльї, в) млиннї, г) окремї доми або дворища, що лежать на території сєї громади? 8. Якї громадї, чи окремиє присїлки, знають чи приєднали, вичисленї під а—г, належать до головної осєлї, чи до котрого з присїлкїв. 9. Чи є корчми або зїздїїнї доми, котрї мають свої окремї питомї назви? 10. Якї назви мають поодинокї частї шль, огородин, неужиткїх? 11. Якї назви мають поодинокї частинї синодальнїх, пасовїськїх, полонин, болот (багн)? 12. Якї назви мають лїси, гаї, корчі, зруби, полєня серед лїса? 13. а) Як зовуться рїка, що пливе через територїю осєлї? б) Якї там є потоки і до котрої рїки вливають? Чи є жерела або криїницї з окремїми назвами і який? 13. Як називаються а) глибиннї та вїрнї, б) бродї, в) острови в рїчї? 14. Якї назви мають стави або озєрцї в рїчї? 15. Як називаються пороги і водопадї в рїчї? 16. Чи є в околицї осєлї могили і кургани і якї мають назви? 17. Як називається пасмо гір або горбїв, що переходить через область осєлї (громади)? 18. Якї назви мають поодинокї а) гори або горбї, б) верхї, в) скали, б) великї каменюкї, в) камїноломи, г) котловинї (глини, піску, вугля, нафти, залїза і т. п.); чи мають свої окремї назви і якї? 20. Як називаються поодинокї долини, провалля, яруги, кітловини? 21. Як називаються дороги, стежки, переходї (просїнки), що ведуть на другїй бїк гірського пасма. 22. Чи на області осєлї (громади) є печери, підземнї хїлячки і якї мають окремї назви? 23. Чи на області осєлї не находить або давнїше не находили яких стариннїх рїчицїх (монет, артефактїв, оружїя)? Чи не робив там хто розкопїк або шування за такими рїчицїми? Чи нема там а) звалищ, замкїв, б) останкїв городнїх, в) останкїв наїв та укріплєнїй і якї мають окремї назви? 24. Чи в осєлї є а) церквєа, мурована чи деревяна, під покровом якого свєтого (коли празник?), коли збудована? б) Чи є костєл, каплиця або бїжниця? в) Чи є останкї давнїх монастирїв, церков, хрєстїв (фігур), цвинтарїв або бодїй згадки про них? г) Якї промїсловї заведеннєа находяться в осєлї (млиннї, гуральнї, броварї т. п.)? 25. Як населєннєа повнєсно назву осєлї; чому вона так зоветься? Коли є переказ про заснованнє осєлї, подати його. Подати також переказї і повєсєннєа, якї є про котру небудь з іїних назв? При записуваннї тих повєсєнїх треба поступати обережно. Часто мужнїя, щоб не вїявнїти свого незнаннєа, набрїдї вдувають яку небудь нїсенїтнїцю. Тому не треба на інформатора настоєвати, щоб докладно подавав такі повєсєннєа, але провїрювати шє у другїх, чи поданї повєсєннєа та переказї справдї їснують між населєннєам. 26. Чи є мїсцевї хронїкї, акти, грамоти, запискї з давнїх часїв, старї інвєнтарї парохїальнїх, церковнїх, громадськїх, двірськїх маєтностей. Коли є, розвідати, де вони переховуються. Зї старїх інвєнтарїв вїявнїсати ті назви шль, синодальнїх, пасовїськїх, лїсїв і др., котрї там згаданї, зазначаючи окремо, котрї з них вже затрєпанї в памїятї мїсцевюго населєннєа.

Чи Ви вже зїбрали всї вїборчї відозви, виданї у Вашїм мїстї й околицї? Коли шє не, просимо про се подати і прислати до нашїй редакцїї, бо потому пропадуть і нїде їх не буде.

Бібліографія.

Д-р Мїрон Кордуба. ЗЕМЛІ СВДІКОМ МІНУЛОГО. Географічнї назви як історичне жерело. Наказом Археолог. Комїсії Наук. Т-ва ім. Шевченка. Львів, 1923. Ст. 14, 8^о.

Хоч зазначена вище книжочка вїяшла ще в 1924 р., то з огляду на тему, а також з огляду на те, що се єдина українськєа книжочка про той предмет, видана в Галичинї і для Галичнини, вона актуальна нїнї таксамо, як ухвалїй виданнєа, і буде актуально так довго, поки не вповнїть завданнєа, для якого її видано: освїдомити ширше громадсьтво про вагу для науки матерїалїв про географічнї назви. В книжочцї д-р Кордуба оповїдає коротко про те, як на початку XIX. ст. в дослідїах історїї звертають на Заходї увагу на нове історичне жерело — на географічнї назви, як цїлий ряд ученїх, головно в Німеччинї, зайнясь збіркою і розроблєннєа сього нового історичного матерїалу, якї вислїди в науцї дає систематична і шїаьна праця на сїм полї захїдно-європейськїх ученїх Зокрема автор звертає увагу на те, що може дати студєнтованнєа географічнїх назв для української науки і наводить ряд цїкавих прикладїв. При кінцї книжки поданїй квєстїонар. Книжку сю видала Археологїчна Комїсія Наукового Товариства ім. Шевченка у Львовї і висїлає кождо, хто хоче збирати географічнї назви.

Ks. Stanisław Kozierowski. BADANIA NAZW TOPOGRAFICZNYCH. T. I—V. Ст. 3226. Poznań, 1914—1926.

„Сїльськїй парох, о. Козєровскїй зї Скуржева коло Познаня, довгою працею цїлого життєа створив тївр безмежного труду, який сїлдї ошнїти як зразковїй і вичерпувачїй; мєнї лєгкоєе прїйшло назвати якийсь іїншїй тївр того року, що повновто і точнїєто жїбї зрївнєннєа з його твором“. Так починає своєю рєцєнзїєю на зазначену вище книжку вїдомий славіст проф. берлінського унїверситєту д-р А. Брієнєр в однїї з останнїх випускїв вїжещєго часопису, присвяченюго спеціально дослідїам над топографічнїми назвами, „Zeitschrift für Ortsnamenkunde“ (В. III. Н. 1, 1927).

Тївр о. Козєровского се досїдїи над топографічнїми назвами Зах. Польщі. Т. I, що повнїєсь в 1914 р., присвяченїй осєлам переконної провінцїї Ізєзєнської (ст. 340), давнїї 2 томи обїймають осєлї першовї провінцїї Познанської (I, А—О, ст. 577; II, —Z і додатки, ст. 765), тт. IV і V. — назви давньої захїдної і центральної Великопольщі (Познань (1921, А—L, ст. 503; 1922, М—Z, ст. 616), вїзнічї т. VI. — назви осєлї давньої схїдної Великопольщі (Познаньщина) (1926, А—O, ст. X. + 325). Як бачимо, тївр є незаключенїй; бракуєть букви —Z. Та вже виданї досї томи обїймають 3226 сторїн! Крім вичисленнєа вище томїв о. Козєровскїй написав ще ряд іїних праць з того обєкту котрї помїстив в познанськїм часопису „Slavia Occidentalis“ або видав окремо. Та не тільки своїм обємом звертає увагу на себе праця о. Козєровского. Не меншїй подїв викликає вона також своїм солідним виконаннєам. Передовїе — вичерпнєам матерїалїв. Він не вдоволяється друкованими жерелами, але використує також рукописнї, як акти процесїв, вїзїтнїх першов т. д., а також розсїдїа на мїсцї. Сам спис рукописнїх жерел займає пїлї сторїни. І не тільки назви осєлї досїдаєть автор, але і назви лєвал, потокїв, ставїв, дївїв і т. п. Досїдаєть дуже совїсно — від найдавнїїїх часїв аж по нїнї. А весь той матерїал він шє порівнєє з іїншїми: з мєклєбургськїми, поморськїми, брандєбургськїми, галицькїми, чєськїми і хорватськїми. Яка величєзна праця! І її доконав сїльськїй парох... Труд гїднїй дїйсно найвнїшого признаннєа і наслідуваннєа.

НОВІ ВИДАННЯ.

ЗБІРНИК ФІЗІОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ Випуск II. Під редакцією проф. Миколи Мєльнїка. Наукове Товариство ім. Шевченка. У Львовї, 1927. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка. Ст. 104 + (1). В. 8^о.

Зміст: 1) Органїзація фізіографічнїх досїдїв. Подав М. Мєльнїк; 2) Вітри Закарпаттєа. Написав д-р Д. Дрогювський; 3) Історїя Каспїйського моря по новїїшнїм даним. Написав проф. Ф. Швєпц; 4) Новї праці про плейстоєн Бєсарабїї. Написав Ю. Полянськїй; 5) Звіт з геологїчної прогудльї до Бїткова. Подали Кордоє-Чайковськїй; 6) Відозва в справї зібраннєа скал і мїнералїв; 7) Бїбліографічнї замїтки.

Chryścijanskaja Dumka. Bieloruskaja katolickaja časopis. Wychodzić raz u dwa tydni. Wilno 1928, № 2. Adresa: Wilno, zauł. św. Mikolaja 2.

Инж. Н. ЕЛЬЦ

Вирібня радієвих апаратів

„RADIONE“ у ВІДНІ

Сензаційна новість.

Найновїтїй, найкїльпїтїй радієві апарати

Складовї частї.

Гєнеральнєе заступнїцтво на пїду Польщу (з вїзком шлєського вєсєа).

„Gekam“ S. z. o. o.

Підприємство для краєв. і закорд. торгівлї

Львів, пл. Марїйськєа 8. 117 6—6

ОПОВІСТКИ.

Студєнтству до вїдома. В недїлю 12/II. с. р. в годнїї 4-їй пол. в доміні Марїйського Товариства Пап, при вул. Бляхарськїй ч. 11. II. поверх, вїдбувають сєходинї Української Хрїстїанської Студєнтськїй Органїзацїї з сїлдїючїм порядком: 1. Реферат п. Олєксї Гаєвкєнчїна на тему: „Кузутї розуму і науки у новїїтїх фїлософїях“. 2. Дискусїя. 3. Справи органїзацїї. Всїх членїв, котрї дотєпер зложили заявнї прїнаєлєжнєа до органїзацїї, просїть конєчно прїбуть Управа Укр. Хрїст. Студ. Органїзацїї.

В справі шкільного плєбсїциту.

Подєється до вїдома всїм Шкїльним Комїтетам, Кружкам „Рїдної Школї“ і Громадям, якї переводили шкїльнїй плєбсїцит, що пїсля виконного розпорядку Мїністра Освїти з дня 7. сїчня 1925, В. З. ч. 3, поз. 33 шкїльнїй инспектор мають тепєр досїдїдувати важнїєсть декларатїй а то: 1) Чи громада, в якїй лежить школа, має 25% українського населєннєа; 2) При посєредствї староста, громадського уряду або особисто, чи пїдписанї на декларатїях батїкї дїтєй мешкють в межах даної шкїльної округи; 3) Чи дїти названї в декларатїях живуть і будуть в шкїльному вїсї в днї 1. вересня 1928; 4) Чи ошкїпи дїтннї має право вносити декларатїю.

Батїкї польськїх дїтєй можуть вносити шкїльнїй декларатїї до 30. вїзнїя і на змїну школи потребують декларатїї тільки за 20 дїтєй у шкїльному вїсї.

Вже тепєр ходять по сєлах рїжнї агїтаторї і пїдкурють неграмотнїх сєлян, щоб вони пїдписували декларатїї з жаданнєам польськїй викладової мови навчаннєа в школї. Шкїльнїй инспектор, управителї шкїл, учителї та іїншї агїтаторї висувають від наших неграмотнїх батїкїв пїдписи на шкїльнїх декларатїях за польськю мовою навчаннєа, кажучи їм, що пїдписують вїбїто протокол. В обїгї є шкїльнїй декларатїї подїбнї до наших, друкованї по українськї, однак з жаданнєам не укрїтїськїх, а державної мови навчаннєа.

Тому кожнїй свїдомїй громадянїнї Українєа передовїе наша сїльськєа інтелїгенцїя, наше духовєство повиннї поучити і остережїти народ перед непрошєннїм ошкїпаннєам, остережїти батїкїв наших шкїльнїх дїтєй, щоб не пїдписали нїякїх декларатїї, нїякїх протоколїв, не заявляли нїякїх потрєб, бо для пїдписуваннєа шкїльнїх декларатїї батїкам Українєамнї мнїз уже рєчнєсно з 31. груднєа 1927. На вськїй запїтї шкїльнїх инспекторїв, управителїв шкїл чи іїних осіб, якої хочуть школи, щоб вїдповїдати коротко: „На декларатїї, яку я пїдписав(ла), є всєо сказанє“.

Як шоб в якїїсь мїсцевостї нашї громадянєе пїдступно одурєвї пїдписали у своїй не свїдомостї декларатїї з домаганнєам польськїй мови навчаннєа в школї, не значить, що пїдписують, то сїлдї подєбнї, шоб ті громадянєе вислїли до шкїльного инспектора заяву, що їх пїдпис добуто пїдступно, що вони вносєні за польськю школою декларатїї уневажають і вїцофують та що вони жадють українськїй мови навчаннєа в школї. Таксамо повиннї Українї розвідатїся, хто пїдписав таку польськєу декларатїю і чи його пїдпис є важнїй. Якщо пїдписи фальшованї або пїдписали особи, якї не мали до цього права, то сїлдї донести до шкїльного инспектора тому, бо він з невієстї сам не буде вєроводити вїдповїднїх розвїдїв в тому напрямї. Шє важнєе також з тої причини, що як Познань зєберуть на декларатїї важнїх пїдписїв за 20 дїтєй у шкїльному вїсї, то школа остєне чисто українськєа.

Вносєні декларатїї предлєжать шкїльнїй инспекторї найдаєльнєе до 31. травнєа Кураторї з умовнїваннєам вєсєанка в справї мови навчаннєа. Куратор на основї предлєженнєх шкїльнїм инспектором вєсєї рїшєє протєгої мїсцєа про мову навчаннєа в школї і повїдомляє про сє громаду, а крім того і одного з батїкїв, що вносєли декларатїї. Згаданє рїшєннєа має Уряд громадськїй вїявнїти на прїзводноу мїсцї. Вїд рїшєннєа Куратора прїсудуєє інтерєсованнєам батїкам вїдїляти до Мїністерства Освїти в рєчнїцї 14 днїв вїд вїявнєннєа оповїстї в мїсцєах громадськєго уряду.

Змїна викладової мови навчаннєа на основї вносєннєх до 31. XII. 1927. р. декларатїї наступнїтї може доперва з початком сїлдїючюго шкїльного року, не є з 1. вереснєа 1928.

Про вськїй надужитїя повїдомляти Повїтовї Комїтетї чи Повїтовї Кружкї „Рїдної Школї“, а в дуже важнїх справах вїдносїтьєє прїосто до Пранїї Оборони при „Рїдної Школї“, Львів, Рїнок ч. 10. II., переписавши їй точнїй опис подїї з поданнєам мїсцевостї, дат, свїдєкїв і вїясненнєам, що в сїї справї досї зроблєно, найбарше з вїдписаннєм чи оригїналами дотїчнїх рїшєнїв, спротивїв і т. п. Яєщо Правнєа Оборона одєржїть на час дотїчнї матерїалї, то на бажаннє виготовить потрібнї вїдкїлїкї чи жалобї.

Про пїїй нагодї звїається Повїтовї Кружкї „Рїдної Школї“, Повїтовї Шкїльнї Комїтетї та Громадини, що займались шкїльнїм плєбсїцитом, шоб у найкоротшєму часї перєслали зпїтї з перєведєного шкїльного плєбсїциту за всї громади свїєї області, як що досї не надїсали такого звїту.

Правнєа Оборона при „Рїдної Школї“ у Львовї, Рїнок ч. 10. II. п.

НОВИНИ

Арешти. По зїздї дєлегатїв КПЗУ (Комунїст. Партїї Захїдної України), котрїй, як доносїть прєса, вїдбувсь в Данцїгу, увязєно комунїста Пїнкаса Мїнєа і ряд українєїв-комунїстїв, або комунїзуючїх, м. и. ред. Ст. Рудїка, С. Волинєа, двох Країкївськїх, В. Косєака (бра-

ОГОЛОШЕННЯ

(За оголошеннєа Редакцїї не вїдповїдає).

БІБЛОТЕКІ ПАРОХІЯЛЬНІ зложєні з книжок не протївнїх вїрї й моралї — в цїнї вїд 24 зол. вгору. На бажаннєа шлємо цїнками „ДОБРА КНИЖКА“. — Lwów, skr. pocz. 4-11

ВСІХ ВСЧ. 00. ПАРОХІВ, котрї уладжують мїсїю у своїх парохїях, просїть два інвалїдї У. Г. Я., котрї займають прєдлєго доволїоналїї, повїдомляти їм про рєчнєннє мїсїї, а тим самим даєть змогу заробити на прїжиток. Адреса: Л. Янїв, село Залєчє, п. Пїдлїськї малї к. Львова. 133 2—2

Б. оператор клінікї проф. Ноймана і Гаска у Віднї Д-р Л. Александрович Спеціалїст від недуг ушнїх, носа, горла і гортанї Львів, ул. Валува 11., тел. 40-75, 118 4-12

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ АРТУРА ШНАЄРА Львів, Захарїєвєчїа 7. (побіч Технїкї) ПРИЙМАЄ вїд 9—1 і вїд 3—6. 104 Полекшї в сплатєах. 6—10

ЛІКАР-ДЕНТИСТ Тадеї Шаньєвськїй 107 б. ст. асїєнт Ун. І. К. 5—5 ординує дальше Львів, Рутєвського 1.

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР Д-р А. Гершендерфер б. лікар вїдєнської клінікї і б. секунд. заг. шпїтєа у Львовї Львів, вул. Пїлсудського (Панська) 3. 65 орд. 8—9 і 3—5. 13—20

Дєнтїстїчно-тєхнїчєе заведеннєа Казїмїра Цавдєрєра Львів, вул. Зїблікєвїчїа 45. 113 Полекшї в сплатєах. 5—10

та Гриця, котрїй є в Харковї), М. Хмїчїна (голову „Сєльрєба“), Д. Вербового, В. Фїльковського і ин., разом до 50. — З соц. радїкалїв увязєно ред. д-ра О. Наврєцького, сїна свєщеника і д-ра М. Стахова. Радїкалїв арештують за якїє протїзаконнї вїдознї.

Трусї й арештуваннєа у Львовї. 8. II. м. поліцїя перєвєла трус в канцєларїї МНДО, а також у прїв. мешканию Вол. Цєлевїчїа, Л. Макарушкї й Ів. Жєлієка.

Вєликєа дєфрєвалдїя. У пулавськюму скарбовому урядї уряднїк Ушкєвськїй спрєновєрїв 3 0тнєцї золотїх з державної каси тай утїк нєвїдомо кудї.

Пожєжа тартак у Дулібєа 6. Стрїя вїбухала в ночї з 7. на 8. II. м. Згорїв шїай тартак з великїми складами дрєвєа і дощок. Шкїлоу обчїслєють на 1 мїлїон зол. Кїлькєст робїтнїкїв опїнєалося без прїацї. Причїна пожежї нєвєстїва.

Снїговї. Про нєвнєзачнїєа наснєльнї снїговї в Росїї на дїнї Москвєа—Ташкєнт доносїть ПАТ. з 7. II. Снїжнї вали на залїзничїй шлєху мїсцїями висєли на 10 м. Мїєто Актїонїськї записанє снїгом. Також із Харкова і Тїфлісу повїдомляють про нагаднї замєтєлї й перєрваннєа залїзн. комунїкацїї.

В Українськїм Науковї Інстїтутї в Берлінї вїдбуєсь 3 II. м. вїклад д-ра М. Гнєтїшєака на тему: Українськєа романтичєа балєда.

Перєсторєга. З Варшави доносїть, що вїдкрито шайку обманцїв, котра по пїлім краю вїдурєє грошї, перєодягуєть своїє членїв в одїгї тат. свєщеникїв. Обманї мають фальшнї лєгїтїмацїї з рїжнїми печатками.

Вже повнїєсь цїнна книжкєа ПРО ПОЯВІ ДУХІВ п. н. СПІРИТИЗМ як 3 кн. „Бїблїотєкї У. Х. О.“ Цїна 2 зол., з почтовою перєс. 250 зол. — Замовляти в Ад

Оснований в 1843 р. **СКЛАД МЕБЛІВ** Оснований в 1843 р.
ЙОСИФ КІРШНЕР — ПЕТРО ПІЛЛЕР
 Львів, вул. Трибунальська ч. 14. I. пов.
 поручає: ідальні, спальні, сальони, кабінети, кухонне уладження, меблі мягкі, занавіси, карнізи і матеріали на обивання.
 Позір на фірму і число дому — над складом порцеляни! 42 13—15

КИЛИМИ
Глин्यानські
 ЗАБАВКИ,
 ВИРОБИ ЛОВЦЬКІ,
 КОСМЕТИКИ,
 ФІГУРКИ ГІПСОВІ.
 КОШИКАРСЬКІ ВИРОБИ
 Львів, вул. Коперника 11. Тел. 28-19
ЛЮДВИК ГЕГЕДІС
 ФІЛІЯ: Килими і кошикарські вироби,
 Галицька 5. Тел. 30—32.
 124 3—10

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ
 НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ У. Х. О.
 ЖИТТЯ СВЯТИХ
КИРИЛА І МЕТОДІЯ
 написана Препосвященим Діонізієм Ніградієм гр.-кат.
 епископом Крижевацьким (Югославія).
 Життєпис цих Великих слов'янських Апостолів по-
 винен знати кожний Українець і Українка.
 Книжочка написана дуже цікаво і доступно
 Замовляйте до бібліотек читальняних, парох'яльних
 і домашніх.
 Ціна тільки 80 сот., з поштовою порученню
 пересилкою 1 зол. 20 сот.
 Замовляйте на адресу:
АДМІНІСТРАЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ“
 Львів, вул. Сапги, ч. 26.

РЕВМАТИЗМ, гостець, артритизм, нер-
 воболі, болі м'язей, ло-
 манья і т. п. недуги лікує **Saliment**
 виробу АПТИКИ
К. АВГЕНШТЕРНА
 Львів, вул. Красецьких ч. 20.
 119 (угол Казимірівської). 4—10

ЗУБИ виробляю **ЦІННИКУ**
 по такім
 1 золот. корона . 18 зол.
 1 золот. зуб . . 15 „
 1 зуб на кавчуку . 2 „
 1 репаратура . 3 „
 Все з найлучшого матеріалу
РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7.
 (де каварня de la aix).
 Знижок не уділюю! 6—24

Посезонова продаж трикотажів і виробів волічкових з опустом 10 прц. з виставових цін у фірми: **„ОЛЬКА“** Львів, РИНОК Ч. 35. біля „Народньої Торговлі“. 116 3—20

РІК
 ОСНОВАННЯ
 1878.
 На весняний і літний сезон
 поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
 Фірма **АНТІН КАФКА**
 Львів, вул. Галицька ч. 4.
 Ціни знижені! Вибір великий!
 138 1-?

Сорочки. підтанки, ковніри, крават-
 ки, панчохи, скарпетки, ру-
 кавички, трикотажі, кольоратки, та імпрегно-
 вані маншети — по найнижчих цінах продає
 галантерейна торговля **ШТАЙНБРУХА**, Львів,
 вул. Трибунальська 1. (угол Ринку). 73 9-20

ПАНЧОХИ ПФАУ РИНОК
 Ч. 19.
 найдешевше, бо вхід через сніг.
 21 20—20

ВИНА ЛІТУРГІЧНІ
ЦЕРКОВНЕ СВІТЛО
КАДИЛО
 поручає
ЕДМУНД РІДЛЬ
 Львів, Рутовського 3.
 Склад чаю, кави і вина.
 76 9—10

СУПЕРФОСФАТ
 ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
 ЙОСИФА і КАРОЛЯ
 ТОВАРНИЦЬКИХ
 Акційна Спілка
 Львів, вул. Коперника ч. 9.
 Телефон 9-11.
 Доставляє на догідних кредитових умо-
 вах штучні навози як: суперфосфат кі-
 стяний і мінеральний, потасові соли
 кайніт, азотняк, амонію салітру, сірчан
 амонію, томасину, мелене вапно палене,
 також спеціальні мішанки навозові під
 городину, квіти та овочеві дерева.
 126 3—7

Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ 1-сторонні від зол. 26-30
 2-сторонні „ „ 35-
 в цвіті „ „ 40-
МАТЕРАЦИ
 з морської трави від зол. 34-50
 з волосані „ „ 76-
 Сінники готові . . . від зол. 5-
 Подушки з пір'я . . . „ 18-
 Готові пішви . . . „ 3-
 „ простирали . . . „ 5-50
 „ „ під ковдри „ 11-50
 Вовняні коци „ „ 9-50
 полотня, ручники, килими і т. п.
 найдешевше продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ
А. ПЕТРУШЕВСЬКИЙ
& М. МЛЕКО
 Львів, Коральницька 6, тел. 37-72.
 Пінники даром. Для шпиталів, пенсіона-
 тів і т. п. ціни офертові. 2-10

ГАРНИТУРИ КЛЮБОВІ — ТАПЕТИ —
 ФІРАНКИ — ДЕКОРАЦІЇ
Т. КИСЯК і СІНИ
 Львів, пл. Смольки 4, тел. 40-09.
 Власне тапіперське заведення, вул. Кос-
 цюшки 20, тел. 19-85. 7-10

НОВІСТЬ!
ПОМПИ керничні
„ПАТЕНТ“
 поручувані довідно
 ручно, мотором, ке-
 ратом або вітряком.
ЛОЖИЩА кулисті.
 Видатність до 7.000
 літр.— 1 год. Гаран-
 тія на 5 літ. Вироблює
 тільки фірма: Підпри-
 емство верч кернич-
 інж. **Фр. ДОМІНІК**
 Львів, вул. 29. листо-
 пада ч. 37, тел. 18-55.
 52 2—8

„FOSFOR“
 ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОІВ
 Львів,
 пл. Марійська 6/7 I. п. (пл. Marjacki 6/7 I. p.)
 114 Телефон 44—48. 8—16

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ й амонякові.
 РЕФОРМФОСФАТИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅!!!“
 ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші як красві так і заграничні.
 СОЛИ потасові й КАЙНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (CHORZOWSKA) амонію
 вапно навозове палене й мелене (97%CaO) — Вапно будівельне.
 САЛІТРА чилійська — СІРЧАН амонію
 Доставля вагоново й деталічно по цінах
 фабр. й на найдогідніших услівях кредит.
ФОСФОРІТИ палені й мелені
 (CaO розп. P₂O₅).